Helmimetsän Tupa

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma

Johdanto

Helmimetsän Tuvalla toteutetaan sijaishuoltoa lastensuojelulain mukaisesti, kunnioittaen jokaisen lapsen yksilöllisyyttä, oikeuksia ja osallisuutta.

Hyvän kohtelun suunnitelma toimii tukena arjen työssä ja varmistaa, että lapsen turvallisuus, hyvinvointi ja oikeusturva toteutuvat.

❖

Tupa on pieni, kodinomainen lastensuojeluyksikkö, jossa arki rakentuu ennakoitavuuteen, vuorovaikutukseen ja läsnäoloon. Meille on tärkeää, että jokainen lapsi saa kasvaa omassa tahdissaan, omista lähtökohdistaan käsin ja tätä kuvataan kasvuna *''taimesta versoksi''*. Uskomme jokaisen lapsen mahdollisuuteen vahvistua, löytää omat voimavaransa ja kulkea kohti omannäköistä elämää turvallisessa ympäristössä, tukea ja apua saaden.

❖

Työskentelyssämme korostuu kuuleminen ja kunnioittava kohtaaminen. Omaohjaajat ovat aidosti kiinnostuneita lapsen ajatuksista, toiveista ja kokemuksista, niissä pienissäkin arkisissa asioissa. Lapsen osallisuutta vahvistetaan kaikessa toiminnassa ja hänen mielipiteensä selvitetään ja otetaan huomioon.

❖

Haastavissakin tilanteissa ensisijainen keinomme on aina avoin keskustelu ja yhteisymmärryksen etsiminen. Rajoitustoimenpiteitä käytetään vain lain sallimissa rajoissa, äärimmäisen harvoin ja ainoastaan lapsen parhaaksi
– ei koskaan kasvatuksellisena keinona.
Näiden toimenpiteiden käytössä korostuu lapsen oikeusturva, henkilöstön ammattitaidon tuoma harkinta ja huolellinen dokumentointi.

❖

Tämä suunnitelma kuvaa periaatteet, joilla Helmimetsän Tuvalla varmistetaan hyvä kohtelu, turvallinen kasvuympäristö, sekä lapsen oikeuksien toteutuminen osana laadukasta sijaishuoltoa.

Mitä hyvä kohtelu Helmimetsän Tuvalla tarkoittaa?

Helmimetsän Tuvalla sinulla on oikeus tulla kuulluksi ja vaikuttaa omaan arkeesi täysin omana itsenäsi. Kunnioitamme jokaisen lapsen itsemääräämisoikeutta, ja haluamme auttaa sinua vahvistumaan, kasvamaan ja toipumaan turvallisessa ympäristössä.

Tuvalla arki rakentuu luonnon, eläinten ja yhdessä tekemisen ympärille. Tuvan ohjaajat ovat täällä tukemassa sinua, ei määräämässä puolestasi. Siksi sinun mielipiteesi ja toiveesi ovat tärkeitä.

Sinulla on oikeus:

- Saada selkeää ja ymmärrettävää tietoa sinua koskevista asioista esim. hoitosuunnitelmasta ja päätöksistä, joita sinua koskien tehdään.
- Kertoa omat mielipiteesi ja näkemyksesi + ennen kaikkea tulla kuulluksi niissä.
- Osallistua viikoittaisiin nuorten kokouksiin, joissa päätetään yhteisistä asioista ja voit tuoda esiin sinulle tärkeitä aiheita.
- Vaikuttaa arjen suunnitteluun ja omaan kuntoutukseesi yksilö- ja ryhmäkeskustelujen kautta.
- Olla mukana tekemässä tuki- ja turvasuunnitelmaa yhdessä ohjaajien kanssa, jotta tunnet olosi turvalliseksi, sinua ymmärretään ja juuri sinun tarpeesi halutaan ottaa huomioon.
- Kieltäytyä osallistumasta ja sekin otetaan huomioon osallisuuden muotona. Ketään ei pakoteta osallistumaan.
- Tulla kohdelluksi kunnioittavasti, myös silloin kun puhutaan päihteistä tai muista haastavista aiheista. Sinun kokemuksiasi kuunnellaan, ja sinua tuetaan tekemään päätöksiä, jotka ovat sinulle hyväksi.
- Saada omaa rauhaa ja yksityisyyttä asumisessa, vapaa-ajassa ja kaikessa arjen toiminnassa.

Ohjaajat ovat täällä sinua varten <3

Hyvä hoito, kasvatus ja huolenpito

Viikko-ohjelma

Tuvalla haluamme, että sinulla on turvallinen arki ja että sinua kohdellaan aina kunnioittavasti ja inhimillisesti. Meille on tärkeää, että sinua kuunnellaan ja että sinun ääntäsi arvostetaan. Pyritään aina siihen, ettei rajoituksia tarvittaisi ollenkaan. Niiden sijaan käytämme ennakoivia ja turvallisia keinoja, jotka perustuvat hoivaan, yhdessä olemiseen ja hyvään vuorovaikutukseen.

Tuvan arkea helpottaa **yhteinen viikko-ohjelma**, josta näet esimerkiksi:

- milloin on ruokailut,
- mitä yhteistä tekemistä on luvassa (kuten **Tupa-retket** ja muut aktiviteetit),
- sekä päivän aikataulut ja muut tärkeät asiat.

<table>
<tr><th>MA</th><th>TI</th><th>KE</th><th>TO</th><th>PE</th><th>LA</th><th>SU</th></tr>
<tr><td>8.00 HERÄTYS</td><td>8.00 HERÄTYS</td><td>8.00 HERÄTYS</td><td>8.00 HERÄTYS</td><td>8.00 HERÄTYS</td><td>10.00 HERÄTYS</td><td>10.00 HERÄTYS</td></tr>
<tr><td>8–8.30 AAMUPALA</td><td>8–8.30 AAMUPALA</td><td>8–8.30 AAMUPALA</td><td>8–8.30 AAMUPALA</td><td>8–8.30 AAMUPALA</td><td rowspan="2">10–11 AAMUPALA / TUPAKAHVIT</td><td rowspan="2">10–11 AAMUPALA / TUPAKAHVIT</td></tr>
<tr><td>8.30–9 AAMUTOIMET</td><td>8.30–9 AAMUTOIMET</td><td>8.30–9 AAMUTOIMET</td><td>8.30–9 AAMUTOIMET</td><td>8.30–9 AAMUTOIMET</td></tr>
<tr><td>9–11
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>9–11
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>9–11
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>9–11
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>9–11
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td rowspan="2">11–14
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td><td rowspan="2">11–14
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td></tr>
<tr><td>11–11.30 LOUNAS</td><td>11–11.30 LOUNAS</td><td>11–11.30 LOUNAS</td><td>11–11.30 LOUNAS</td><td>11–11.30 LOUNAS</td></tr>
<tr><td>11.30–12 LEPO</td><td>11.30–12 LEPO</td><td>11.30–12 LEPO</td><td>11.30–12 LEPO</td><td>11.30–12 LEPO</td><td>13–14 LOUNAS</td><td>13–14 LOUNAS</td></tr>
<tr><td>12–13.30
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>12–13.30
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>12–13.30
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>12–13.30
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>12–13.30
KOULU /
SOVITUT ASKAREET</td><td>14–15
TUPATUOKIO</td><td rowspan="3">14–17
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td></tr>
<tr><td>13.30–14 TUPAKAHVIT</td><td>13.30–14 TUPAKAHVIT</td><td>13.30–14 TUPAKAHVIT</td><td>13.30–14 TUPAKAHVIT</td><td>13.30–14 TUPAKAHVIT</td><td rowspan="2">15–17
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td></tr>
<tr><td>14–15.30
OMAT MENOT</td><td>14–15.30
TUPATUOKIO</td><td>14–15.30
OMAT MENOT</td><td>14–15.30
OMAT MENOT</td><td>14–15.30
OMAT MENOT</td></tr>
<tr><td>15.30–16 PÄIVÄLLINEN</td><td>15.30–16 PÄIVÄLLINEN</td><td>15.30–16 PÄIVÄLLINEN</td><td>15.30–16 PÄIVÄLLINEN</td><td>15.30–16 PÄIVÄLLINEN</td><td>16–17 PÄIVÄLLINEN</td><td>16–17 PÄIVÄLLINEN</td></tr>
<tr><td>16–17 LEPO</td><td>16–17 LEPO</td><td>16–17 LEPO</td><td>16–17 LEPO</td><td>16–17 LEPO</td><td rowspan="2">17–19.30
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td><td rowspan="2">17–19.30
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td></tr>
<tr><td>17–18
TUPAKOKOUS
+
SIIVOUS</td><td rowspan="2">17–19.30
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td><td rowspan="2">17–19.30
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td><td rowspan="2">17–19.30
TUPARETKI</td><td>17–19.30
OMAT MENOT /
YHTEINEN AIKA</td></tr>
<tr><td>18–19.30 OMAT MENOT / YHTEINEN AIKA</td><td>19.30–21 TUPALÖYLYT</td><td>19.30–21 TUPALÖYLYT</td><td rowspan="2">19.30–20.30
ILTAPALA
+
TUPATUUMAUS</td></tr>
<tr><td>19.30–20.30 ILTAPALA</td><td>19.30–20.30 ILTAPALA</td><td>19.30–20.30 ILTAPALA</td><td>19.30–20.30 ILTAPALA</td><td>21–22 ILTAPALA</td><td>21–22 ILTAPALA</td></tr>
<tr><td>20.30–21 TUPARAUHA</td><td>20.30–21 TUPARAUHA</td><td>20.30–21 TUPARAUHA</td><td>20.30–21 TUPARAUHA</td><td>22–22.30 TUPARAUHA</td><td>22–22.30 TUPARAUHA</td><td>20.30–21 TUPARAUHA</td></tr>
<tr><td>21 HILJAISUUS</td><td>21 HILJAISUUS</td><td>21 HILJAISUUS</td><td>21 HILJAISUUS</td><td>22.30 HILJAISUUS</td><td>22.30 HILJAISUUS</td><td>21 HILJAISUUS</td></tr>
</table>

Lisäksi sinulle tehdään oma **henkilökohtainen arjen suunnitelma / viikko-ohjelma**, joka rakennetaan juuri sinun tavoitteidesi ja tarpeidesi mukaan. Siinä näkyvät esimerkiksi:

- koulupäivät,
- harrastukset,
- kotijaksot,
- sekä omat menot ja tapaamiset.

Näin sinun arjestasi tulee mahdollisimman selkeä ja sinun näköisesi.

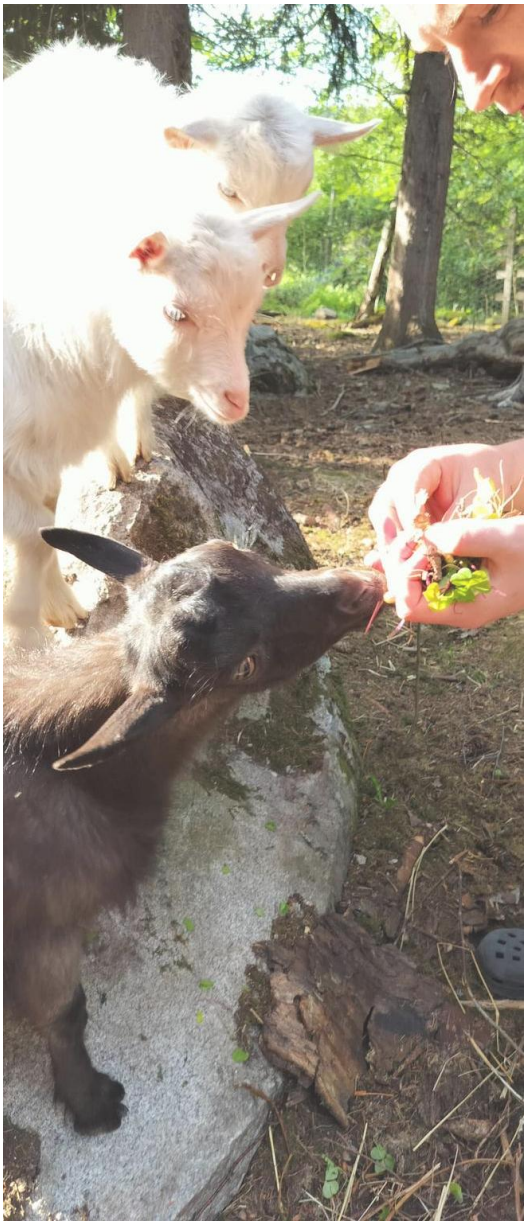
Tuvan arkeen kuuluvat myös **viikoittaiset Tupa-tuokiot**, joihin voit halutessasi osallistua. Ne ovat vapaaehtoisia, mutta tosi tärkeitä yhteisiä hetkiä. Tupa-tuokioissa pysähdytään yhdessä miettimään arjen asioita, tekemään ehdotuksia, antamaan palautetta ja jakamaan ajatuksia.

Tuokioissa voit vaikuttaa siihen, millaista arkea Tuvalla eletään, ja ne auttavat tutustumaan muihin sekä harjoittelemaan yhdessä olemista turvallisessa ilmapiirissä. Kun osallistut ja kerrot mielipiteesi, pääset itse vaikuttamaan yhteisiin asioihin ja näet, että sinun mielipiteelläsi on merkitystä.

Me kaikki aikuiset Tuvalla haluamme, että tunnet kuuluvasi joukkoon, että sinut otetaan tosissaan ja että täällä on hyvä olla – juuri sinuna!💚

Tuvan aikuiset

Helmimetsän Tuvalla työskentelee yhteensä 10 aikuista sinua varten. Työtiimimme koostuu 7 ohjaajasta, ympäristökasvattajasta, vastaavasta ohjaajasta, ja yksikönjohtajasta. Lisäksi Tuvalle on muodostunut oma tutuksi tullut sijaisporukka.

Sinä kuulut tiimiimme, josta sinulle valitaan omaohjaajapari – eli kaksi aikuista, jotka ovat erityisesti sinua varten.

Jos omaohjaajasi ei ole paikalla, muut tiimimme aikuiset pitävät huolen siitä, että sinulla on kaikki hyvin ja että tarpeesi tulevat huomioiduksi.

Omaohjaajat

Omaohjaajat ovat sinun omia, turvallisia aikuisia. He ovat vierelläsi arjessa, tukevat ja kuuntelevat sinua. He tutustuvat sinuun rauhassa ja omassa tahdissasi. Yhdessä omaohjaajien kanssa voitte keksiä kivaa tekemistä ja jutella tärkeistä asioista.

Omaohjaajat myös pitävät yhteyttä sinun perheeseesi ja kertovat, mitä sinulle kuuluu. He juttelevat tarvittaessa myös sosiaalityöntekijän kanssa, joka huolehtii sinun asioistasi. Näin kaikki aikuiset tietävät, miten sinulla menee ja osaavat tukea sinua parhaalla mahdollisella tavalla.

Sinulle tehdään oma hoito- ja kasvatussuunnitelma, jossa mietitään yhdessä, miten sinun arjestasi saadaan turvallinen, rauhallinen ja hyvä. Suunnitelma pohjautuu sinun asioistasi vastaavan sosiaalityöntekijän tekemään asiakassuunnitelmaan – eli siihen, mitä sinun elämässäsi on tärkeää ja mihin pyritään. Tuvalla suunnitelmassa kerrotaan, miten nämä asiat näkyvät ihan tavallisessa arjessa ja miten sinua tuetaan joka päivä.

Suunnitelma tehdään yhdessä sinun, perheesi ja muiden tärkeiden aikuisten kanssa. Se kirjoitetaan ylös, jotta kaikki Helmimetsän Tuvan aikuiset tietävät, mikä sinulle on tärkeää ja miten sinua voidaan tukea parhaalla mahdollisella tavalla.

Rajoitustoimenpiteiden käyttö Tuvalla

Tuvalla tärkeintä on, että **sinulla on aina turvallinen ja hyvä olo**!

Sinä olet arvokas juuri sellaisena kuin olet, ja ohjaajat pitävät huolta sinun hyvinvoinnistasi – myös silloin, kun asiat tuntuvat vaikeilta tai kun on tosi vahvoja tunteita.

Joskus voi tulla hetkiä, jolloin mikään ei tunnu auttavan ja tilanne menee tosi hankalaksi. Silloin aikuiset voivat joutua käyttämään **rajoitustoimenpiteitä** – eli keinoja, joilla varmistetaan, ettei kukaan loukkaannu ja että kaikki pysyvät turvassa. Silloinkin aikuiset toimivat aina **rauhallisesti, kunnioittavasti ja suojellen**. Tarkoitus ei ole koskaan rangaista, vaan auttaa sinua palautumaan rauhaan ja turvallisuuteen.

Tuvalla **kaikenlaiset tunteet ovat sallittuja**.

Saat olla vihainen, surullinen, pettynyt tai ärsyyntynyt – se on ihan OK.

Yhdessä ohjaajien kanssa tehdään suunnitelma niitä hetkiä varten, kun tuntuu, että "nyt menee hermot". Suunnitelma auttaa aikuisia tietämään, mikä sinua auttaa rauhoittumaan. Ehkä sinua auttaa, kun saat olla hetken omassa huoneessasi, kuunnella musiikkia, halata pehmounikaveriasi tai käydä silittämässä Tuvan vuohia?

Tämä suunnitelma tehdään **yhdessä sinun kanssasi**, ja kaikki Tuvan aikuiset oppivat, mikä toimii juuri sinulle.

Aikuiset kertovat ja pohtivat yhdessä

Jos joskus tarvitaan rajoituksia, Tuvan ohjaajat kertovat siitä heti sosiaalityöntekijällesi – eli sille aikuiselle, joka huolehtii sinun asioistasi virallisesti. Näin kaikki tärkeät aikuiset tietävät, mitä on tapahtunut ja voivat yhdessä miettiä, miten sinua voi seuraavaksi tukea mahdollisimman hyvin.

Rajoitusten kirjaaminen ja arviointi

Rajoitustoimenpiteiden kirjaaminen (LSL 74 §)

Tuvalla jokainen sinuun kohdistettu rajoitustoimenpide kirjataan huolellisesti ja viipymättä. Sinulle kerrotaan, mitä kirjattiin ja miksi. Sinulla on myös oikeus saada tietoa itseäsi koskevista kirjauksista ja päätöksistä. Tuvalla tilanteet pyritään aina ensisijaisesti ratkaisemaan ilman rajoitustoimenpiteitä, kun se on mahdollista ja turvallista. Rajoituksia käytetään vain silloin, kun niiden laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.

Kirjauksesta tulee ilmetä:

- mitä rajoitusta käytettiin, miksi se oli tarpeellinen ja kuinka kauan se kesti
- miten rajoitus toteutettiin ja käytettiinkö samalla muita rajoituksia
- kuka rajoituksesta päätti, kuka sen toteutti ja ketkä olivat tilanteessa läsnä
- miten sinua kuultiin ja mikä sinun mielipiteesi oli
- miten rajoitus mahdollisesti vaikuttaa hoito- ja kasvatussuunnitelmaasi
- muut lain edellyttämät tiedot.

Huoltajillesi kerrotaan rajoitustilanteista lain edellyttämällä tavalla. Myös heidän näkemyksensä kirjataan silloin, kun se on tilanteessa tarpeen.

Sinulle kerrotaan rajoituksen perusteista ja siitä, miten se vaikuttaa sinuun. Kun rajoituksesta tehdään kirjallinen päätös, se annetaan tiedoksi sinulle ja muille siihen oikeutetuille lain edellyttämällä tavalla. Samalla kerrotaan, voiko päätökseen hakea muutosta ja miten se tapahtuu.

Rajoituksia koskevat kirjaukset ja päätökset toimitetaan omalle sosiaalityöntekijällesi ajantasaisesti. Sosiaalityöntekijäsi seuraa ja valvoo, että rajoituksia käytetään oikein ja lain mukaisesti.

Rajoituksen lapsikohtainen arviointi (LSL 74 a §)

Kun sinuun on kohdistettu rajoitustoimenpide, ohjaajat käyvät tilanteen kanssasi läpi mahdollisimman pian, kun pystyt käsittelemään tapahtunutta.

Yhdessä keskustellaan:

- mitä tapahtui ja miksi rajoitus tehtiin
- oliko rajoitus tarpeellinen ja miten se toteutettiin
- miltä tilanne sinusta tuntui ja mitä itse ajattelet tapahtuneesta
- miten rajoitus vaikutti tilanteeseen ja miten ohjaajat toimivat
- mitä voitaisiin jatkossa tehdä toisin, jotta vastaavia tilanteita voitaisiin ehkäistä

- miten voit tarvittaessa hakea muutosta päätökseen tai käyttää muita oikeusturvakeinoja.

Rajoitus ja sen toteuttaminen käydään läpi myös huoltajiesi kanssa, ellei se ole ilmeisen tarpeetonta tai mahdotonta. Tiedot rajoituksesta ja sen lapsikohtaisesta arvioinnista toimitetaan omalle sosiaalityöntekijällesi viipymättä. Jos sinuun kohdistuu useita tai pitkäaikaisia rajoituksia, sosiaalityöntekijäsi arvioi myös kokonaistilannettasi ja sitä, saatko juuri sinulle sopivaa ja riittävää hoitoa sekä tukea.

Rajoitustoimenpiteet

Yhteydenpidon rajoittaminen (LSL 62 §)

Tuvalla sinulla on oikeus pitää yhteyttä omaan perheeseesi ja muihin tärkeisiin ihmisiin esimerkiksi soittamalla, viestittelemällä tai tapaamalla heitä. Joskus voi kuitenkin tulla tilanteita, joissa aikuiset joutuvat rajoittamaan yhteydenpitoa hetkeksi, jotta sinä pysyisit turvassa ja saisit tarvitsemiasi rajoja ja tukea. Ensin pyritään sopimaan yhteydenpidosta yhdessä sinun ja läheistesi kanssa. Yhteydenpitoa voidaan rajoittaa vain, jos lain edellytykset täyttyvät. Rajoitusta ei saa käyttää rangaistuksena.

Miksi yhteydenpitoa voidaan rajoittaa?

- Yhteydenpito vakavasti haittaisi sinun hoitoasi, Tuvalla olemista tai tavoitteita
- Se voisi olla vaaraksi sinun tai muiden hengelle, turvallisuudelle, kehitykselle tai hyvinvoinnille
- Se on välttämätöntä vanhempiesi, perheesi muiden lasten, Tuvan muiden lasten tai henkilökunnan turvallisuuden vuoksi
- Tai jos sinä itse et halua pitää yhteyttä ja perusteesi ovat ymmärrettäviä ja perusteltuja

Mitä yhteydenpidon rajoittaminen voi tarkoittaa?

- tapaamisia tietyn henkilön kanssa rajoitetaan
- puheluita, viestejä tai muuta yhteydenpitoa tiettyyn henkilöön rajoitetaan
- yhteydenpitoon käytettävän laitteen käyttöä rajoitetaan tai laite otetaan rajoituksen ajaksi Tuvan haltuun
- sinulle osoitettuja tai lähettämiäsi luottamuksellisia viestejä tai lähetyksiä voidaan lain sallimissa tilanteissa pidättää tai tarkastaa
- olinpaikkaasi ei ilmoiteta vanhemmillesi tai huoltajillesi, jos siihen on laissa säädetty peruste.

Lain edellytysten täyttyessä yhteydenpitoa voidaan rajoittaa myös sellaisiin Tuvan ulkopuolisiin henkilöihin, joiden henkilöllisyyttä ei pystytä yksilöimään. Rajoitus saa koskea vain sitä yhteydenpitoa ja sen laajuutta, joka on tilanteessasi välttämätöntä.

Kuka tekee päätöksen?

Tuvan johtaja tai hänen sijaisensa voi päättää enintään 30 vuorokautta kestävästä yhteydenpidon rajoittamisesta lain sallimissa tilanteissa.

Jos rajoitusta tarvitaan yli 30 vuorokaudeksi tai sitä on jatkettava, päätöksen tekee hyvinvointialueen toimivaltainen viranhaltija. Oma sosiaalityöntekijäsi osallistuu asian valmisteluun.

Yhteydenpidon rajoittamisesta tehdään kirjallinen, määräaikainen päätös, joka voi olla voimassa enintään vuoden kerrallaan. Rajoitus lopetetaan heti, kun sille ei enää ole laillisia perusteita.

Sinulla on oikeus tietää ja vaikuttaa

Sinulle kerrotaan, miksi yhteydenpitoa rajoitetaan, keitä rajoitus koskee ja kuinka kauan se kestää. Saat kertoa oman mielipiteesi, ja se otetaan huomioon.

Jos olet täyttänyt 12 vuotta, voit itse valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen. Myös vanhemmillasi, huoltajillasi ja henkilöllä, jonka yhteydenpitoa sinuun on rajoitettu, voi olla valitusoikeus.

Yhteydenpidon rajoittaminen ei saa estää sinua ottamasta yhteyttä omaan sosiaalityöntekijääsi tai oikeuksiasi valvoviin viranomaisiin.

Puhelimen tai muun viestintälaitteen poisottaminen kasvatuksellisena keinona (LSL 4 b–4 c §)

1.10.2026 voimaan tulleen lakimuutoksen myötä, ohjaajilla on mahdollisuus ottaa tietyissä tilanteissa esimerkiksi puhelin hetkellisesti pois kasvatuksellisena keinona ilman varsinaista rajoitustoimenpidepäätöstä, kun lain edellytykset täyttyvät – esimerkiksi seuraavista syistä:

- vaarannat sillä omaa kehitystäsi tai hyvinvointiasi
- vaarannat sen avulla omaasi tai muiden henkilöiden turvallisuutta
- käytät laitetta vaarantaen sijoituspaikan järjestystä, sinun itsesi tai toisen lapsen sijoituksen tarkoituksen toteutumista.

Puhelinta ei saa ottaa pois rangaistuksena. Poisottamisen täytyy perustua yksilölliseen tilanteeseesi, ja sen tarpeellisuutta arvioidaan säännöllisesti. Puhelin palautetaan heti, kun poisottaminen ei enää ole välttämätöntä.

Jos puhelinta ei palauteta heti tilanteen rauhoituttua, poisottamisesta tehdään kirjallinen päätös. Poisottamisesta ilmoitetaan viipymättä omalle sosiaalityöntekijällesi.

Vaikka puhelimesi olisi otettu pois, yhteydenpitosi läheisiisi turvataan muilla tavoin. Jos yhteydenpitoa läheisiin on tarpeen varsinaisesti rajoittaa, siihen sovelletaan erikseen yhteydenpidon rajoittamista koskevia säännöksiä.

Henkilöntarkastus (LSL 66§)

Joskus Tuvalla voi tulla tilanne, jossa aikuiset joutuvat tekemään henkilöntarkastuksen. Se tarkoittaa, että aikuiset katsovat **päällä olevien vaatteidesi taskut ja sisällön,** esimerkiksi jos he epäilevät, että sinulla saattaa olla jotain vaarallista tai kiellettyä mukanaan. Tarkastus voi tarkoittaa myös sitä, että aikuiset tarkistavat repun, pienen laukun tai muun kantovälineen sisällön. Isommasta kassista esim. matkalaukun tarkastamisesta tehdään omaisuuden tai lähetysten tarkastuksena.

Miksi tarkastus voidaan tehdä?

Henkilöntarkastus tehdään vain, jos aikuisilla on perusteltu syy epäillä, että lapsella on mukanaan jotain seuraavista:

- aineita, kuten päihteitä tai niiden käyttöön liittyviä välineitä, tai tupakkalain 118 §:ssä tarkoitettuja tuotteita (alle 18-vuotiaana et saa pitää hallussasi tupakkatuotetta tai tupakan vastiketta)
- esineitä, joilla voi satuttaa itseään tai muita
- rahavaroja, maksuvälineitä taikka muita näihin verrattavia välineitä

Tarkastusta ei koskaan tehdä varmuuden vuoksi kaikille lapsille, vaan vain yksittäisessä tilanteessa, jos on oikeasti syy epäillä jotakin tällaista. Tarkastus saa koskea vain sellaisia aineita ja esineitä, jotka laki sallii tarkistaa.

Miten tarkastus tehdään?

Henkilöntarkastus tehdään aina rauhallisesti, kunnioittavasti ja turvallisesti, intimiteettisi suojaten. Aikuiset tietävät, että sinulla on oikeus omaan henkilökohtaiseen koskemattomuuteen – sinua ei saa turhaan koskea tai tutkia ilman painavaa syytä.

Jos tarkastus edellyttää vaatteiden riisumista, yksityisyytesi ja intimiteettisuojasi turvataan koko tarkastuksen ajan. Voit esimerkiksi saada suojaksesi kylpytakin, johon verhoutuneena riisut vaatteesi itse, tai vaatteiden riisuminen voidaan järjestää suojaavan sermin takana. Tarkastus toteutetaan mahdollisimman hienovaraisesti ja VAIN siinä laajuudessa kuin tilanteessa on välttämätöntä.

Tarkastuksen tekee Tuvan johtaja tai hänen määräämänsä työntekijä. Tilanteessa on mahdollisuuksien mukaan aina kaksi aikuista. Henkilöntarkastuksen suorittaa mahdollisuuksien mukaan kanssasi samaa sukupuolta oleva työntekijä. Kiireellisessä tilanteessa tarkastus voidaan tehdä myös muuten, mutta siitä kerrotaan ja kirjataan syy.

1.10.2026 voimaan astuneen lakimuutoksen myötä, ohjaajat voivat käyttää sinun ja mukanasi olevien tavaroiden tarkastamiseen myös metallinilmaisinta tai muuta vastaavaa teknistä laitetta.

Tupakkalaki 119 § Hävittäminen

Ohjaajat saavat hävittää tai hävityttää hallustasi tupakkatuotteen, poltettavaksi tarkoitetun kasviperäisen tuotteen, sähkösavukkeen, nikotiininesteen tai savuttoman nikotiinituotteen päällyksineen.

Kerro tunteistasi

Henkilöntarkastuksesta ei voi tehdä valitusta, mutta sinulla on aina oikeus kertoa, miltä se tuntui. Jos tarkastus tuntuu epäreilulta tai ikävältä, voit jutella ohjaajien tai oman sosiaalityöntekijäsi kanssa. He kuuntelevat sinua ja yhdessä voidaan käydä läpi, miksi tarkastus tehtiin ja miten vastaavat tilanteet voidaan hoitaa sinua paremmin kunnioittaen tulevaisuudessa.

<u>Henkilönkatsastus (LSL 66 a §)</u>

Jos aikuisilla on perusteltu syy epäillä, että olet käyttänyt päihdyttäviä aineita, sinulle voidaan tehdä henkilönkatsastus. Se tarkoittaa, että selvitetään mahdollinen päihteiden käyttö esimerkiksi Tuvalla puhalluskokeella, virtsanäytteellä tai laboratoriossa sylkinäytteellä tai verikokeella. Henkilönkatsastus tehdään aina kunnioittaen yksityisyyttäsi ja ihmisarvoasi, ja pyrimme siihen, ettei siitä aiheudu sinulle turhaa haittaa tai epämukavuutta.

Miten katsastus toteutetaan?

- Katsastus tehdään aina rauhallisesti ja kunnioittavasti, intimiteettisi suojaten.
- Katsastuksen voi tehdä laitoksen johtaja tai laitoksen hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva henkilö.
- Jos katsastuksen tekee henkilö, joka ei ole terveydenhuollon ammattilainen, mukana on aina vähintään kaksi hoito- ja kasvatusalan aikuista esim. Tuvalla ohjaajaa.
- Tärkeä lähtökohta on se, että katsastuksen tekee kanssasi saman sukupuolen omaava aikuinen, paitsi jos turvallisuus tai rajoitustoimenpiteen toteuttaminen luotettavasti sen kiireellisyyden vuoksi edellyttää toisin.

- Tuvalla henkilönkatsastus voi sisältää puhalluskokeen, virtsa- tai sylkinäytteen ottamisen. Verinäytteitä ei Tuvalla oteta.

Mitä tapahtuu tulosten kanssa?

- Tulokset katsotaan ja niistä keskustellaan yhdessä sinun kanssasi.
- Jos kiistät päihteiden käytön tai tuloksen luotettavuus muuten vaatii selvittämistä, näyte on lähetettävä asianmukaisesti laboratorioon tarkistettavaksi.
- Jos tulokset ovat ristiriitaisia, analyysi voidaan uusia, jotta oikeutesi ja turvallisuutesi varmistetaan.

Kerro tunteistasi

Henkilönkatsastuksesta ei voi tehdä valitusta, mutta sinulla on aina oikeus kertoa tunteistasi ja näkemyksistäsi ohjaajille tai sosiaalityöntekijälle. He kuuntelevat sinua ja yhdessä voidaan miettiä, miten vastaavat tilanteet voidaan hoitaa sinua paremmin kunnioittaen tulevaisuudessa.

Omaisuuden, lähetysten ja tilojen tarkastaminen ja lähetysten luovuttamatta jättäminen (LSL 67 §)

Jos aikuisilla on perusteltu syy epäillä, että sinulla tai sinulle tulevissa kirjeissä tai lähetyksissä on päihteitä, vaarallisia aineita tai esineitä, aikuiset voivat tarkistaa sinun käytössäsi olevat tilat, tavarat sekä kirjeet ja lähetykset – sinun ja muiden turvallisuuden varmistamiseksi. Tarkastaminen voidaan tehdä myös, jos sinun olinpaikkasi on sijaishuollon tarkoituksen toteuttamiseksi kiireellisesti selvitettävä.

Mitä voidaan tarkistaa?

- Oma huoneesi ja muut käytössäsi olevan tilat Tuvalla
- Hallussasi olevat tavarat ja muu omaisuus
- Sinulle osoitetut kirjeet, ja muut luottamukselliset lähetykset, jos on perusteltu syy epäillä niiden sisältävän laissa tarkoitettuja aineita tai esineitä. Kirjeen tai muun luottamuksellisen viestin sisältöä ei saa lukea tavallisen tarkastuksen yhteydessä.

Miten tarkastus tehdään?

Tarkastuksesta päättää ja sen tekee Tuvan johtaja tai hänen määräämänsä ohjaaja.

- Lähtökohtana on, että tarkastus tehdään aina sinun läsnä ollessasi.
- Tarkastus tehdään lähtökohtaisesti toisen ohjaajan läsnä ollessa.
- Huoneesi tai tavaroitasi voidaan erityisestä syystä tarkastaa myös ilman läsnäoloasi tai toista ohjaajaa.
- Sinulle kerrotaan, miksi tarkastus tehdään.
- Tarkastus toteutetaan yksityisyyttäsi ja ihmisarvoasi kunnioittaen.

Voidaanko lähetys jättää antamatta sinulle?

Jos lähetyksen sisällön arvioidaan vakavasti vaarantavan sinun tai toisen henkilön henkeä, terveyttä, turvallisuutta tai kehitystä, oma sosiaalityöntekijäsi voi erityisestä syystä päättää, ettei lähetystä luovuteta sinulle kokonaan tai osittain.

Tällöin lähetys toimitetaan viipymättä sosiaalityöntekijällesi päätöksentekoa varten. Sosiaalityöntekijä voi laissa säädetyillä perusteilla myös lukea viestin sisällön.

Lähetyksen luovuttamatta jättämisestä tehdään päätös, josta voi valittaa hallinto-oikeuteen.

Sinulla on aina oikeus kertoa tarkastuksesta oma mielipiteesi ja keskustella tapahtuneesta ohjaajien tai sosiaalityöntekijäsi kanssa.

Aineiden ja esineiden poisottaminen (aiemmin haltuunotto) (LSL 4 b, 4 c ja 65 §)

Tuvan ohjaajat voivat ottaa sinulta pois aineita tai esineitä, jos siihen on laissa säädetty peruste. Poisottamisen tarkoituksena on suojella sinua ja muita sekä turvata Tuvan arkea. Tavaroita ei saa ottaa pois rangaistuksena.

Mitä voidaan ottaa pois?

- Aineet ja esineet, joita alle 18-vuotias ei lain mukaan saa pitää hallussaan, kuten alkoholi ja tupakka- ja nikotiinituotteet.
- Päihtymiseen käytettävät aineet ja niiden käyttöön tarkoitetut välineet.
- Aseet ja muut vaaralliset esineet.
- Esimerkiksi sakset, veitset tai tulentekovälineet, jos on perusteltu syy epäillä, että käyttäisit niitä turvallisuutta vaarantavalla tavalla.
- Rahaa, maksuvälineitä tai muuta omaisuutta, jos niiden käyttö todennäköisesti vaarantaisi turvallisuutta, vahingoittaisi omaisuutta, häiritsisi Tuvan järjestystä tai vaarantaisi sinun tai toisen lapsen sijoituksen tarkoituksen toteutumista.

Jos rahojasi tai maksuvälineitäsi otetaan pois, sinun pitää silti voida käyttää rahojasi hyväksyttäviin tarkoituksiin ohjatusti.

Puhelimen tai muun viestintälaitteen poisottamisesta kerrotaan tarkemmin edellisessä kohdassa.

Miten poisottaminen tapahtuu?

Ensin asiasta pyritään sopimaan kanssasi. Jos se ei ole mahdollista eikä poisottamista voida siirtää myöhemmäksi, ohjaajat voivat käyttää vain sellaisia välttämättömiä ja tilanteeseen nähden puolustettavia voimakeinoja, jotka laki sallii.

Poisottaminen tehdään mahdollisimman turvallisesti ja yksityisyyttäsi kunnioittaen. Voimankäyttövälineitä ei saa käyttää.

Mitä poisotetuille tavaroille tapahtuu?

- Tavara palautetaan sinulle heti, kun poisottaminen ei enää ole välttämätöntä.
- Poisottamisen tarvetta arvioidaan säännöllisesti.
- Laittomat aineet ja esineet käsitellään muun lainsäädännön mukaisesti.
- Alkoholijuomat sekä tietyt tupakka- ja nikotiinituotteet voidaan hävittää päällyksineen, jos niillä ei ole sanottavaa myynti- tai käyttöarvoa.
- Muut poisotetut tavarat palautetaan sinulle viimeistään sijoituksesi päättyessä, ellei laissa säädetä toisin.

Päätöksenteko ja oikeutesi

Jos tavaraa ei palauteta sinulle heti tilanteen rauhoituttua, poisottamisesta tehdään kirjallinen päätös. Päätöksen tekee Tuvan johtaja tai hänen määräämänsä ohjaaja.

Sinulle kerrotaan, miksi tavara otettiin pois ja mitä sille tapahtuu. Jos olet täyttänyt 12 vuotta, voit itse valittaa päätöksestä hallinto-oikeuteen. Myös huoltajallasi voi olla valitusoikeus.

Poisottamisesta ilmoitetaan viipymättä omalle sosiaalityöntekijällesi. Jos poisottamisessa on jouduttu käyttämään voimakeinoja, niistä tehdään erillinen kirjallinen selvitys ja tieto toimitetaan välittömästi sosiaalityöntekijällesi.

Kiinnipitäminen (LSL 68 §)

Jos käyttäydyt sekavasti tai uhkaavasti ja on todennäköistä, että voisit vahingoittaa itseäsi tai muita, Tuvan johtaja tai ohjaaja voi tarvittaessa pitää sinusta kiinni. Kiinnipitäminen on sallittua vain, jos se on välttämätöntä sinun tai toisen henkilön hengen, terveyden tai turvallisuuden välittömän vaaran tai merkittävän omaisuusvahingon estämiseksi. Kiinnipitäminen voi tarkoittaa myös siirtämistäsi turvallisempaan paikkaan.

Miten kiinnipitäminen toteutetaan?

- Kiinnipitäminen on viimesijainen keino, eikä sitä saa käyttää rangaistuksena tai varmuuden vuoksi.
- Sinusta voidaan pitää kiinni vain sen verran kuin tilanteessa on välttämätöntä. Kiinnipitäminen lopetetaan heti, kun sitä ei enää tarvita.
- Kiinnipitäminen toteutetaan mahdollisimman turvallisesti ja sinua kunnioittaen. Siinä huomioidaan ikäsi, yksilöllinen tilanteesi ja muut tarpeesi.
- Kiinnipitämisessä ei saa käyttää voimankäyttövälineitä.

Kuka päättää ja mitä tilanteen jälkeen tapahtuu?

Tuvan johtaja tai hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva ohjaaja voi päättää kiinnipitämisestä tilanteessa, jos lain edellytykset täyttyvät.

Kiinnipitämisestä ei tehdä erillistä kirjallista hallintopäätöstä. Kiinnipitänyt aikuinen tekee kuitenkin kirjallisen selvityksen Tuvan johtajalle, joka toimittaa sen välittömästi omalle sosiaalityöntekijällesi.

Tilanne käydään kanssasi läpi. Jos kiinnipitämisestä aiheutuu sinulle vammoja tai fyysisiä jälkiä tai pyydät sitä itse, terveydentilasi tutkitaan.

Jos kiinnipitämisiä tapahtuu toistuvasti, sosiaalityöntekijäsi arvioi yhdessä sinun ja Tuvan sekä mahdollisuuksien mukaan huoltajiesi ja vanhempiesi kanssa, miten kiinnipitämisiä voitaisiin jatkossa ehkäistä.

Ennakointi ja turvallisuus

Tuvan ohjaajat käyvät erilaisia koulutuksia tunnistaakseen ja ennaltaehkäistäkseen haastavaa, uhkaavaa tai väkivaltaista käyttäytymistä, jotta kiinnipitoa ei tarvitsisi käyttää. Koulutuksissa harjoitellaan myös turvallisia tapoja toimia, jotta tarvittaessa voidaan toimia aina sinun hyvinvointisi ja turvallisuutesi edellä.

Kiinnipitäminen lapsen luvatta lastensuojelulaitoksesta poistumisen estämiseksi (LSL 68 a §)

Jos yrität poistua Tuvalta tai sen piha-alueelta ilman lupaa ja lähtemisesi voisi vaarantaa sinun tai jonkun muun terveyden tai turvallisuuden, Tuvan johtaja tai ohjaaja voi estää lähtemisesi pitämällä sinusta kiinni.

Kiinnipitäminen voi tarkoittaa myös sitä, että sinut siirretään takaisin Tuvan sisätiloihin.

Kiinnipitäminen tehdään mahdollisimman turvallisesti ja sinua kunnioittaen. Se saa kestää vain niin kauan kuin on välttämätöntä, ja se lopetetaan heti, kun sen jatkamiselle ei enää ole perusteita.

Kuka päättää ja mitä tilanteen jälkeen tapahtuu?

Tuvan johtaja tai hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva ohjaaja voi päättää kiinnipitämisestä tilanteessa, jos lain edellytykset täyttyvät. Kiinnipitämisestä ei tehdä erillistä kirjallista hallintopäätöstä.

Kiinnipitänyt aikuinen tekee tapahtuneesta kirjallisen selvityksen Tuvan johtajalle. Johtaja toimittaa selvityksen viipymättä omalle sosiaalityöntekijällesi.

Tilanne käydään myös sinun kanssasi läpi. Jos kiinnipitämisestä aiheutuu sinulle vammoja tai fyysisiä jälkiä tai pyydät sitä itse, terveydentilasi tutkitaan.

Liikkumisvapauden rajoittaminen (LSL 69 §)

Joskus voi tulla tilanne, jossa sinua voidaan tilapäisesti kieltää poistumasta Tuvan alueelta, laitoksesta tai tietyn asuinyksikön tiloista. Tätä kutsutaan liikkumisvapauden rajoittamiseksi (LVR). Liikkumisvapauttasi voidaan rajoittaa vain, jos se on huolenpitosi kannalta välttämätöntä ja sinun etusi mukaista. Päätös tehdään aina yksilöllisesti arvioiden juuri sinun tilannettasi. Rajoitusta ei käytetä rangaistuksena.

Milloin rajoitus voidaan asettaa?

Liikkumisvapauden rajoittaminen voi olla mahdollista, jos:

- sijaishuoltoosi johtanut päätös on perustunut siihen, että olet vakavasti vaarantanut terveyttäsi tai kehitystäsi päihteiden käytöllä, muuta kuin vähäisenä pidettävää rikosta tekemällä tai muulla vastaavalla käyttäytymisellä
- käyttäydyt laitoksessa edellä kuvatulla tavalla
- rajoitus on muutoin tarpeen suojaamaan sinua käyttäytymiseltä, jolla vahingoittaisit itseäsi vakavasti.

Pelkkä päihteiden käyttö, rikkomus tai luvaton poissaolo ei automaattisesti tarkoita, että liikkumisvapauttasi voidaan rajoittaa. Aikuisten on aina arvioitava, miksi rajoitus olisi juuri sinun tilanteessasi välttämätön ja voitaisiinko turvallisuutesi varmistaa lievemmillä keinoilla.

Miten rajoitus toteutetaan?

Rajoituksen aikana liikkuminen päätöksessä Tuvan alueen ulkopuolella tapahtuu sovitusti ja turvallisesti ohjaajan valvonnassa tai tilanteen mukaan myös huoltajan seurassa, mikäli se arvioidaan sinun etusi ja turvallisuuden mukaiseksi. Rajoituksen aikana pyritään turvaamaan koulunkäyntisi sekä mahdollistamaan ulkoilu, harrastukset ja muut tavalliset arjen toiminnot turvallisesti ja yksilöllinen tilanteesi huomioiden. Myös yhteydenpitoa läheisiisi tuetaan. Rajoitus ei tarkoita eristämistä muista lapsista.

Rajoituksen kesto ja päätöksenteko

- Tuvan johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva työntekijä voi päättää yhteensä enintään 7 vuorokauden rajoituksesta.
- Jos rajoitusta tarvitaan pidemmäksi ajaksi tai sitä on tarpeen jatkaa, päätöksen tekee lapsen asioista vastaava sosiaalityöntekijä.
- Yhtäjaksoinen rajoitus voi kestää enintään 30 vuorokautta.
- Rajoitusta ei saa määrätä laajempana tai pidemmäksi ajaksi kuin on välttämätöntä. Se lopetetaan heti, kun perusteet eivät enää täyty.

Jos liikkumistasi rajoitetaan, siitä tehdään aina kirjallinen päätös.

Sinun oikeutesi

Sinulle kerrotaan, miksi rajoitusta harkitaan ja miten se vaikuttaa arkeesi. Saat kertoa oman mielipiteesi, ja se otetaan huomioon päätöksenteossa.

Liikkumisvapauden rajoittamista koskevaan päätökseen voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Valituksen voi tehdä huoltajasi tai sinä itse, jos olet täyttänyt 12 vuotta.

Luvatta lastensuojelulaitoksesta poissaolevan lapsen etsintä ja palauttaminen (LSL 69 a §) (aiemmin luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttaminen)

Jos joskus poistuisit luvattomasti Tuvan alueelta, Tuvalla vastataan siitä, että sinut etsitään ja palautetaan takaisin. Jos et palaa sovitusti, aikuiset ryhtyvät heti toimiin, jotta sinut löydetään ja saadaan turvallisesti takaisin Tuvalle. Ohjaajat ilmoittavat luvattomasta poissaolostasi viipymättä sijaishuollostasi vastaavalle viranomaiselle. Virka-ajan ulkopuolella otetaan yhteyttä sosiaali- ja kriisipäivystykseen.

Miten sinut etsitään ja palautetaan?

- Tuvan ohjaajat ja hyvinvointialueen viranomaiset tekevät yhteistyötä löytämiseksesi ja turvallisen paluusi järjestämiseksi.
- Kun olinpaikkasi selviää, ensisijaisesti pyritään siihen, että palaat Tuvalle vapaaehtoisesti.
- Jos et palaa vapaaehtoisesti, sinut voidaan ottaa kiinni ja kuljettaa takaisin Tuvalle lain edellyttämällä tavalla.
- Etsinnässä ja palauttamisessa huomioidaan turvallisuutesi, yksilöllinen tilanteesi ja oikeutesi.

Lapsen kiinniottamisesta ja kuljettamisesta kerrotaan tarkemmin seuraavissa kohdissa (LSL 69 b–69 c §).

Kiinniotto (LSL 69 b §)

Jos olet poistunut Tuvalta luvatta eikä paluusi onnistu vapaaehtoisesti, Tuvan ohjaaja tai toimivaltainen sosiaalihuollon viranhaltija voi ottaa sinut kiinni, jotta sinut voidaan palauttaa turvallisesti Tuvalle.

Kiinniottaminen voi tarkoittaa sitä, että sinusta pidetään kiinni ja sinut siirretään kuljetukseen käytettävään autoon tai muuhun kulkuvälineeseen.

Kiinniottaminen tehdään turvallisesti ja sinua kunnioittaen. Kiinnipitämisessä saa käyttää vain välttämättömiä ja tilanteeseen nähden puolustettavia keinoja.

Mitä muuta kiinnioton yhteydessä voidaan tehdä?

- Sinulle voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos siihen on laissa säädetyt perusteet ja se on tarpeen kiinnioton turvallisuuden varmistamiseksi.
- Sinulta voidaan ottaa pois laissa tarkoitetut aineet tai esineet, jos siihen on lainmukainen peruste.
- Jos olet asunnossa tai muussa olinpaikassa ja turvallisuutesi on vakavasti vaarassa, toimivaltainen sosiaalihuollon viranhaltija voi laissa säädetyissä tilanteissa mennä sinne. Tuvan ohjaajalla ei ole tätä oikeutta pelkästään kiinniottosäännöksen perusteella.

Kiinniotto ja siihen liittyvät toimenpiteet kirjataan, ja tapahtunut käydään kanssasi läpi.

Kiinniotetun lapsen kuljettaminen (LSL 69 c §)

Jos olet poistunut Tuvalta luvatta eikä paluusi onnistu vapaaehtoisesti, Tuvan ohjaajat ja sijaishuollostasi vastaava viranomainen sopivat yhdessä, miten sinut kuljetetaan turvallisesti takaisin Tuvalle. Kuljetuksen järjestämisessä huomioidaan sinun turvallisuutesi, tilanteesi ja tarpeesi.

Miten kuljetus toteutetaan?

- Kuljetuksesta huolehtii Tuvan hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva ohjaaja tai toimivaltainen sosiaalihuollon viranhaltija.
- Kuljetus tehdään turvallisesti, sinua kunnioittaen ja liikenneturvallisuudesta huolehtien.
- Kuljetuksen aikana sinulle kerrotaan, mitä tapahtuu ja miksi.

Mitä kuljetuksen aikana voidaan tehdä?

- Sinulle voidaan tehdä henkilöntarkastus, jos siihen on laissa säädetty peruste ja se on tarpeen kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi.
- Sinulta voidaan ottaa pois laissa tarkoitettuja aineita tai esineitä, jos se on tarpeen kuljetuksen turvallisuuden vuoksi.
- Jos käyttäydyt sekavasti tai uhkaavasti ja on todennäköistä, että vahingoittaisit itseäsi tai muita, sinusta voidaan pitää kiinni kulkuvälineessä. Kiinnipitäminen on sallittua vain välittömän vaaran estämiseksi ja silloin, kun se on välttämätöntä.

Mahdolliset voimakeinot saavat olla vain välttämättömiä ja tilanteeseen nähden puolustettavia. Kiinnipitäminen lopetetaan heti, kun se ei enää ole tarpeen. Jos sinulta poisotettua ainetta tai esinettä ei palauteta kuljetuksen jälkeen, poisottamisesta tehdään lain edellyttämä päätös.

Mitä kuljetuksen jälkeen tapahtuu?

Kuljetukseen liittyvät toimenpiteet kirjataan ja tapahtunut käydään kanssasi läpi. Tuvan ohjaajat toimittavat lapsen etsinnästä ja palauttamisesta kirjallisen selvityksen omalle sosiaalityöntekijällesi.

Päätöksenteko ja kirjaaminen

Kuljettamisesta ei tehdä erillistä kirjallista hallintopäätöstä. Kuljetus ja sen aikana tehdyt toimenpiteet kirjataan. Jos kuljetuksen aikana sinusta pidetään kiinni, siitä tehdään kirjallinen selvitys, joka toimitetaan viipymättä omalle sosiaalityöntekijällesi. Jos sinulta otetaan pois aine tai esine eikä sitä palauteta kuljetuksen jälkeen, poisottamisesta tehdään erillinen kirjallinen päätös.

Eristäminen (LSL 70 §)

Jos käyttäytymisesi vaarantaa sinun tai muiden turvallisuuden, sinut voidaan poikkeuksellisessa tilanteessa eristää muista lapsista. Eristäminen voi olla mahdollista myös muusta erityisen painavasta syystä, jos se on välttämätöntä henkesi, terveytesi tai turvallisuutesi suojelemiseksi.

Eristämistä ei saa käyttää rangaistuksena tai kasvatuksellisena keinona. Ensin pyritään ratkaisemaan tilanne lievemmillä keinoilla. Esimerkiksi vapaaehtoinen rauhoittuminen omassa huoneessa ei ole eristämistä.

Tuvalla ei ole erillistä eristystilaa. Eristäminen voidaan toteuttaa vain, jos käytettävä tila ja olosuhteet täyttävät lain vaatimukset ja turvallisuudestasi voidaan huolehtia asianmukaisesti.

Kuinka kauan eristäminen voi kestää?

- Eristäminen saa kestää vain niin kauan kuin se on välttämätöntä. Eristäminen lopetetaan heti, kun sitä ei enää tarvita.
- Jos eristäminen kestää yli 12 tuntia, sen jatkamisesta on tehtävä uusi päätös.
- Eristäminen voi kestää yhteensä enintään 24 tuntia.
- Terveydentilasi tutkitaan tarvittaessa eristämisen alussa, aikana tai päättyessä. Ennen jatkamispäätöstä tehdään lääkärintarkastus lain edellyttämällä tavalla.

Miten turvallisuudestasi huolehditaan?

- Sinulle nimetään ohjaaja, joka vastaa turvallisuudestasi koko eristämisen ajan.
- Ohjaaja valvoo sinua samassa tilassa tai sen välittömässä läheisyydessä. Sinulla on mahdollisuus saada häneen yhteys.
- Sinulla on oikeus riittävään huolenpitoon, ruokaan, juomiseen, wc-käyntiin ja mahdollisuuteen keskustella ohjaajan kanssa.

- Eristämiseen käytettävän tilan on oltava turvallinen ja tarkoitukseen soveltuva.

Kuka tekee päätöksen ja mitä tilanteen jälkeen tapahtuu?

Eristämisestä päättää Tuvan johtaja tai hänen määräämänsä hoito- ja kasvatushenkilökuntaan kuuluva ohjaaja.

Eristämisen tarvetta arvioidaan jatkuvasti. **Eristämisen aikana täytetään erillistä eristysraporttia**, johon kirjataan eristämisen kulku, vointisi ja turvallisuutesi seuranta sekä eristämisen jatkamisen tarpeellisuuden arviointi. Eristämisestä ja sen mahdollisesta jatkamisesta **tehdään kirjallinen päätös**, ja niistä ilmoitetaan viipymättä omalle sosiaalityöntekijällesi.

Eristämisen päätyttyä tilanne käydään kanssasi läpi. Keskustelemme siitä, miltä tilanne sinusta tuntui ja miten vastaavia tilanteita voitaisiin jatkossa ehkäistä.

Muista oikeutesi ja oikeusturvasi!

Meillä Tuvalla on tärkeää, että **tiedät omat oikeutesi** ja ymmärrät, mitä voit tehdä, jos jokin asia huolestuttaa tai tuntuu väärältä.

Mitä sinun on hyvä tietää

- Voit pyytää päätösten tarkistamista tai hakea niihin muutosta.
- Voit kertoa tunteistasi, mielipiteistäsi ja kokemuksistasi.
- Voit hakea tukea aikuisilta, joihin luotat.
- Voit tehdä muistutuksen tai kantelun itse tai pyytää apua sen tekemiseen.

Ohjaajat varmistavat, että ymmärrät sinua koskevien rajoitustoimenpiteiden tarkoituksen ja saat tietoa muutoksenhausta sekä muista oikeusturvakeinoista.

Saat tarvittavat yhteystiedot, jotta voit ottaa yhteyttä omaan sosiaalityöntekijääsi, sosiaaliasiavastaavaan tai oikeuksiasi valvoviin viranomaisiin. Ohjaajat kertovat sinulle sosiaaliasiavastaavan tarjoamasta avusta ja auttavat tarvittaessa sinua ja huoltajiasi oikeuksienne käyttämisessä.

Muistutus ja kantelu

Jos olet tyytymätön saamaasi kohteluun, hoitoon tai huolenpitoon, sinulla on oikeus tehdä asiasta muistutus tai kantelu. Myös huoltajasi voi auttaa sinua asian selvittämisessä.

Muistutus tarkoittaa sitä, että kerrot epäkohdasta sosiaalihuollon toiminnasta vastaavalle taholle. Muistutuksen voi tehdä kirjallisesti, ja siihen annetaan kirjallinen ja perusteltu vastaus. Ohjaajat tai sosiaaliasiavastaava auttavat tarvittaessa selvittämään, kenelle muistutus osoitetaan.

Kantelu tarkoittaa sitä, että pyydät valvontaviranomaista selvittämään, onko sinua kohdeltu asianmukaisesti ja onko toiminnassa noudatettu lakia. Voit tehdä kantelun esimerkiksi Lupa- ja valvontavirastolle tai eduskunnan oikeusasiamiehelle.

Voit pyytää muistutuksen tai kantelun tekemiseen apua ohjaajilta, omalta sosiaalityöntekijältäsi, sosiaaliasiavastaavalta tai muulta luotettavalta aikuiselta. Sinun ei tarvitse selvittää asiaa ensin Tuvan ohjaajien kanssa, vaan voit ottaa yhteyttä myös suoraan muihin tahoihin.

Muistutuksen tai kantelun tekeminen ei saa vaikuttaa kielteisesti siihen, miten sinua kohdellaan tai millaista hoitoa ja huolenpitoa saat.

HUOM! Oikeutesi säilyvät myös rajoitusten aikana.

Vaikka yhteydenpitoasi olisi rajoitettu, sinulla on oikeus olla yhteydessä omaan sosiaalityöntekijääsi, sosiaaliasiavastaavaan ja oikeuksiasi valvoviin viranomaisiin sekä saada apua muistutuksen, kantelun tai valituksen tekemiseen. Ohjaajat auttavat sinua yhteydenpidon järjestämisessä. Rajoitustoimenpiteillä ei saa estää oikeuksiesi käyttämistä tai epäkohtien tuomista esiin.

Tämänhetkisten sijoittaja-alueiden yhteystiedot

Pirkanmaan hyvinvointialue / Pirha

- Sosiaaliasiavastaava: 040 504 5249
- Sosiaali- ja kriisipäivystys: 0500 625 990

Kanta-Hämeen hyvinvointialue / Oma Häme

- Sosiaaliasiavastaavan takaisinsoittopalvelu: 03 629 3210
- Yhteydenottopyyntö tekstiviestitse: 040 629 6190 (numeroon ei voi soittaa tai lähettää multimediaviestejä)
- Sosiaali- ja kriisipäivystys: 03 629 6560

Varsinais-Suomen hyvinvointialue / Varha

- Sosiaaliasiavastaava: 02 313 2399
- Sosiaali- ja kriisipäivystys: 02 262 6003

Valitusmahdollisuus

Jos sinua koskevaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla, päätöksen mukana annetaan muutoksenhakuohjeet. Niistä selviää, mihin valitus tehdään ja missä ajassa. Kaikista päätöksistä ei voi valittaa samalla tavalla.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden yhteystiedot:

- Osoite: Raatihuoneenkatu 1, 13100 Hämeenlinna
- Puhelin: 029 564 2210

Ohjaajat auttavat sinua ymmärtämään muutoksenhakuohjeet ja saamaan tarvittaessa apua valituksen tekemiseen.

Lisäksi voit olla yhteydessä seuraaviin viranomaisiin

Jos koet, että sinua on kohdeltu väärin tai oikeuksiasi ei ole kunnioitettu, voit tehdä kantelun Lupa- ja valvontavirastolle tai eduskunnan oikeusasiamiehelle. Voit tehdä kantelun itse ja pyytää tarvittaessa apua sen tekemiseen.

Lupa- ja valvontavirasto

- Puhelinvaihde: 0295 254 000
- Kantelun tekemisen ohjeet: https://lvv.fi/tietoa-meista/kantelun-tekeminen-lupa-ja-valvontavirastolle

Eduskunnan oikeusasiamies

- Puhelin: 09 4321 (pyydä yhdistämään oikeusasiamiehen kansliaan)
- Kantelun tekemisen ohjeet: https://oikeusasiamies.fi/kantelu
- Lapsille ja nuorille suunnatut yhteydenotto-ohjeet: https://oikeusasiamies.fi/lapset-ja-nuoret/ota-yhteytta

Sinulla on oikeus kertoa huolistasi ja pyytää apua. Sinun ei tarvitse jäädä yksin, jos jokin asia tuntuu väärältä.

Allekirjoitukset ja päivitykset

Hyvää kohtelua koskeva suunnitelma on luotu 21.6.2025

Päivitykset:

5.10.2025

27.4.2026

20.10.2026

Lisäksi Tuvalla on kevään 2026 Tupa-kokousten yhteydessä tehty yhdessä nuorten kanssa Hyvästä kohtelusta kertova tuotos ”Hyvän kohtelun vuohi”, joka on asetettu näkyville yleisiin tiloihin muistutuksena kaikille siitä, mitä hyvä kohtelu Tuvalla tarkoittaa.

Orivesi 20.10.2026

Suvi Jämsä

Yksikönjohtaja
Helmimetsän Tupa

